

ÖZEL SİRKÜLER NO: 2016 / 02

KONU: VERGİ İDARESİ MERAK (MERKEZİ ELEKTRONİK RİSK ANALİZİ) PROJESİ HK.

Vergi idaresi MERAK (Merkezi elektronik risk analizi) denilen bir projeyi uygulamaya 2010 yılında kısmen de olsa başlamış olup 2011 yılından itibaren ise tamamen uygulamaya koymuştur.

Bilindiği üzere önceden vergi incelemeleri mükelleflerin vergi beyanlarındaki hatalardan, sektör incelemelerinden, verilmeyen beyanname veya beyanların sık düzeltilmesi gibi veriler kullanılarak yapılmaktaydı.

Vergi idaresi **MERAK (Merkezi elektronik risk analizi)** denilen bir projeyi uygulamaya koyarak 2010 ve sonrası **vergi incelemelerini** bu programdan çıkan sonuçlara göre yapmaktadır.

Vergi idaresince bugüne kadar bazı yeni uygulamaları hayata geçirdi, bu uygulamaları hatırlayacak olursak;

- 1- Akaryakıt programları ödeme kaydedici cihazlara bağlandı,
- 2- Alkollü içki ve sigarada bandrollü izleme sistemi kuruldu, Enerji sektöründe lisans alma zorunluluğu getirildi, Akaryakıt ürünlerinde marker uygulaması başladı,
- 3- Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Projesi kapsamında koordinatörlük kuruldu,8 bin lirayı aşan tahsilat ve ödemeleri bankalar aracılığıyla yapılmaya başladı,
- 4- Kayıt dışı işlemlerin tespiti için mali kayıtları esas alan veri ambarı kuruldu, KDV iadelerinde listelerin elektronik ortamda gönderilmesi için altyapı hazırlandı uygulama başlatıldı,
- 5- Elektronik defter uygulamasına geçilmesi ile ilgili çalışmalar tamamlandı, uygulama aşamasına gelindi. E- fatura uygulaması başlatıldı.E-faturaya 2013 yılında geçen firmalar 2014 sonu ve 2015 yılı başından itibaren E-deftere geçecek,
- 6- Ba- Bs bildirimini uygulamaya konuldu. Tapu, Banka, Trafik, Noter ve Akademik odalara elektronik bildirim zorunluluğu getirildi.
- 7- KDV iadelerinde Risk analiz projesi başladı.

- 8- Kesin mizan bilgilerinin elektronik ortamda verilmesi uygulamaları başladı
- 9- E-Tahsilat E-haciz dönemi başlayacak,
- 10- Mükellef cari sistemi hayata geçirilecek,
- 11- "On line Araç Tescil Projesi hayata geçirilecek, Kredi kartıyla vergi tahsilatı genişletilecek.
- 12- Kısa mesaj uygulamasına geçilecek, Mükellef karnesi projesi uygulamaya konulacak,
- 13- Borçlar kanunu ve yeni Ticaret yasası kabul edildi.
- 14- Vergi Kanunlarına gerekli düzenlemeler yapıldı.

İşte bütün bu bildirimler yukarıda bahsettiğimiz **MERAK** Projesinin ayaklarını oluşturmaktadır. Bu bildirimler Gelir İdaresinin Merkezi veri ambarında değerlendiriliyor.

Başka bir ifade ile piyasadaki aşağı yukarı bütün iş ve işlemler elektronik olarak izlenip değerlendirilebiliyor. Elde edilen veriler sayesinde **914 ayrı kriter kullanılarak** Mükelleflerin faaliyette bulunduğu il, bölge ve Türkiye genelinde aynı sektörde faaliyette bulunan mükellefler karşılaştırılarak, beyanları, bildirimleri, bilançoları, gelir tabloları ve mizanları, muhasebe hesaplarındaki farklılıklar aykırılıklar veya gerçek verilerden uzaklıklar veya kendi aralarındaki uyumsuzluklar Türkiye Genelindeki tüm mükellefler için **12 saat gibi kısa** bir sürede tespit edilebiliyor.

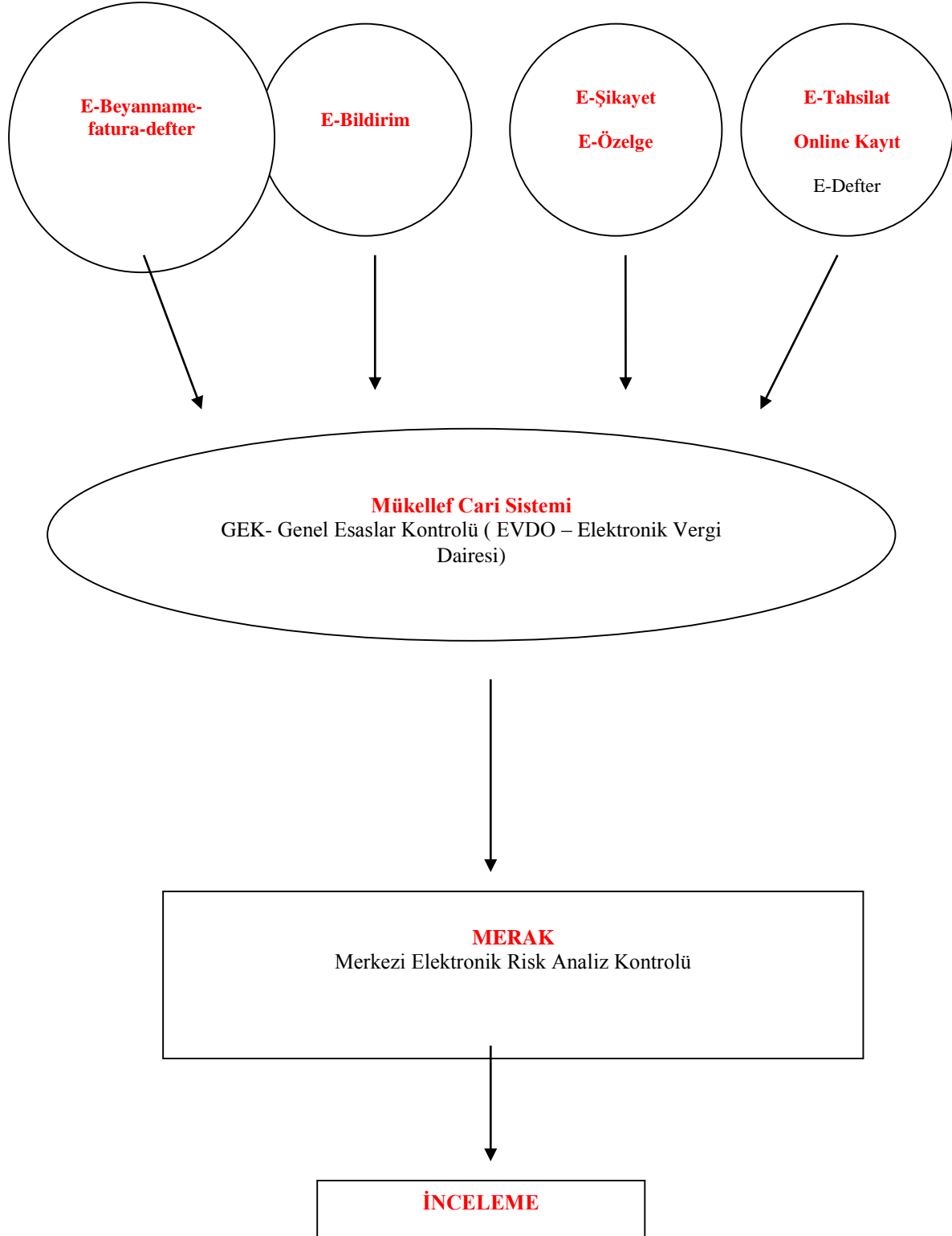
Merak projesinde eksi puan veren 914 kriterden bazıları aşağıdaki gibidir.

- ✓ Sürekli veya birbirini takip eden iki yıldan fazla zarar beyan edilmişse,
- ✓ **Yüksek ciro küçük karlılık oranları ile vergi matrahları beyan edilmişse,**
- ✓ Karlılık oranınız sektörel ortalamaya göre aşağı doğru sapma gösteriyorsa (Elektronik beyan sonrası vergi dairesi daha fazla veriyi elektronik ortamda alıp işleyebiliyor, karşılaştırabilir hale getirebiliyor),
- ✓ **Kasa hesabımız gereğinden fazla şişkinse**
- ✓ Ortaklar cari hesabımız fazla şişkin veya fazla hareketlilik gösteriyorsa,
- ✓ **Şişkin bir " kanunen kabul edilmeyen gider" varsa,**
- ✓ Gelir ve gider tahakkukları yüksek ise,
- ✓ **Gelecek döneme ait gelir ve giderler yüksek ise,**

- ✓ Alınan ve verilen avanslar yüksek ise,
- ✓ KDV beyannamelerinde sürekli veya yüksek miktarlı devreden KDV mevcutsa,
- ✓ Gurup şirketi isek ve guruptaki diğer şirketlerle mal ve hizmet alışverişimiz sık ise,
- ✓ Transfer fiyatlaması yoluyla ilişkili şirkete düşük ya da yüksek bedelle mal veya hizmet satarak veya alarak bir kısım karın yurt dışında daha az vergili bir yerde oluşturulmuşsa,
- ✓ Geçici vergi beyanlarımız ve yıllık beyanlarımız arasında %5-10 aralığında sapma varsa,
- ✓ Vergi matrahını ve ödenmesi gereken vergiyi azaltan veya sonraki döneme devreden KDV tutarını veya iade edilecek vergi miktarını artırıcı nitelikteki düzeltme beyanları yapılmışsa ,
- ✓ İşçi ücret ödemelerinin tamamı veya tamamına yakını asgari ücret düzeyinde ise,
- ✓ Bütüt ve net karlılık oranlarımız sektör oranının altında ise,
- ✓ Bilançomuzda faiz gider veya gelirlerimiz gereğinden fazla ise,
- ✓ Mali idarece fişlenilmişsek (Sahte belgelerle ilgili kod listesine girilmişse),
- ✓ Mal veya hizmet satın aldığımız şirketler Vergi dairesinin SMİYB lerle ilgili kod listesinde yer alıyorsa,
- ✓ Gayrimenkul alış ve satışlarımız varsa, Gayrimenkullerin alış ve satış işlemlerinin taranması sırasında bizim işlemlerimizde emsallerine nazaran yükseklik veya düşüklük olması halinde,
- ✓ Beyannamenin diğer indirim satırında gösterilen rakamlarla ilgili yeterli açıklama yapılmamış ise,
- ✓ Stok hız oranımız ile satışlarımız arasında uyumsuzluk varsa,
- ✓ Yönetim giderlerimiz sektördeki emsallerimize göre fazla ise,
- ✓ Pazarlama satış giderlerimizin artmasına rağmen satışlarımızda artış yoksa,
- ✓ Faaliyet giderlerimiz yüksek, net satışlarımız az ise,
- ✓ Net çalışma sermayesinin göstergesi olan cari oranımız düşük veya yüksekse,
- ✓ Sermaye bağıllık oranımız yüksek ancak sermayemiz yetersiz ise,
- ✓ Stok bağımlılık oranımız yüksek ancak stoklarımız yetersiz ise,
- ✓ Sabit giderleri karşılama oranımız düşük ise,
- ✓ Finansal kaldıraç oranımız yüksek ise,
- ✓ Öz sermaye borç oranımız yüksek ise,
- ✓ Oto finansman oranımız düşük ise,

- ✓ Özkaynak karlılık oranımız düşük ise,
- ✓ **Toplam varlık karlılık oranımız düşük ise,**
- ✓ Kredili satışlarımız nakit satışlarımıza göre yüzdesel olarak daha fazla ise,
- ✓ **İncelemeye alınan başka bir mükelleften dolayı, ona mal veya hizmet satmış veya almışsak,**
- ✓ Faaliyetimizle ilgili olarak müşterilerle yaptığımız Özel anlaşma ve protokoller bildirim zorunluluğu kapsamında ise (Noter, Tapu bankası vs. kayıtlarında mevcutsa)
- ✓ **Tek vergi numarası uygulaması çerçevesinde yapılan kontroller sırasında kaynağın izah edemeyeceğimiz paramız veya mülkümüz tespit edilmişse, (Banka faiz gelirleri incelemeleri, gayrimenkul satış incelemeleri, borsa satış incelemeleri gibi),**
- ✓ Beyanname, ekleri ve bilanço/gelir tablosu veya dipnotlarımız tutarsızsa,
- ✓ **Yasal mevzuatı gereği incelenerek iade edilmesi gereken iade taleplerimiz varsa,**
- ✓ İstisnai işlemler nedeniyle oluşan KDV iademizi sürekli mahsup yoluyla alıyorsak,
- ✓ **BA/BS formlarımızda uyumsuzluklar varsa ve bu uyumsuzlukla ilgili yaptığımız açıklama idare tarafından tatmin edici bulunmazsa,**
- ✓ Muaflık ve istisnalardan yararlanma şartlarına haiz isek bu şartların devam edip etmediğinin denetlenmesi nedeniyle,
- ✓ **Taksitli satışlarımız veya kampanyalarımız varsa usulüne uygun olup olmadığı ile gerçekleşen vade farkının (kur farkları da dâhil) kayıtlarının doğru olup olmadığının kontrolü nedeniyle,**
- ✓ Bankalarla kredi işlemlerimizde emsallerimize göre bariz bir sıklık varsa,
- ✓ **Banka kredilerimizde emsallerine nazaran faiz oranlarında yükseklik veya düşüklük varsa,**
- ✓ Ters bakiye veren hesaplarımız var ise,
- ✓ **Ba-Bs lerle tevsik kapsamındaki ödemelerimizde dengesizlik varsa,**

Bundan sonra bu tespitler esas alınarak mükellefler vergi incelemesine tabi tutulacaklar.

Yeminli Mali Müşavirlik Ltd. Şti.

Şirket yöneticileri şirket faaliyetlerini sürdürürken, finansal tabloları ve vergi beyanlarını hazırlarken yukarıdaki kriterleri dikkate alarak müşavirliğimiz denetimi öncesi özenle hazırlık yapmaları önerilmektedir.

Yer verilen konularda ek bilgi istenildiğinde lütfen bizimle temasa geçiniz.

Saygılarımızla,
PARETO YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.